

Evaluarea Națională

CLASA A **VIII**-A

Elena-Luminița Orășanu Adina Vedeș

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

TESTE DE EVALUARE
BAREME DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Subiectul I

(70 de puncte)

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1 ▶

Popă-n Sărăceni? Cine știe ce vrea să zică popă-n Sărăceni! Dar așa-i trebuie părintelui Trandafir! Cine vrea să sară peste groapă, arunce-și mai-nainte desagii peste ea. Părintele Trandafir n-avea însă decât nevastă și doi copii: desagii îi erau deșerți. Pentru aceea îi era atât de greu să sară din Butucani la Sărăceni.

Pe Valea-Seacă este un sat pe care oamenii îl numesc Sărăceni. Un sat „Sărăceni” pe o vale „seacă”: mai rău nu poate să sune însemnarea unui loc. Valea- Seacă! „Vale”, pentru că este un loc închis între munți; „seacă”, pentru că pârâul ce și-a făcut cale pe mijlocul văii este sec aproape întregul an.

[...]

Nevoia este cel mai bun învățător. Părintele trimise pe Cozonac în vale, după nuiiele, bătu doi pari în pământ, între pari, tot la depărtare de o palmă, bătu bețișoare mai subțirele și apoi popa, preoteasa, copiii și Cozonac se puseră la împletit. Multă vreme nu trecu până ce lesele fură gata. De minune nu era lucrul: erau însă cele mai bune lese în Sărăceni, bune, încât Cozonac nu se putu răbda să nu-și zică: „Popa e omul dracului!”

La târg și de la târg acasă, părintele se fâli cu lesele sale; află că alții au, ba chiar cumpără mai rele lese decât acelea pe care le făcuse el.

— Ce faci, popă?

— Lese.

— Dacă doar ai!

— Fac pentru cei ce n-au. După Paști, Cozonac începu să curețe bălțile de nuiiele, iară popa să împletească lese. Cu cât mergea lucrul mai-nainte, cu atât mai bine mergea; cea din urmă leasă era totdeauna cea mai bună.

Marcu Florii Cucului era om sfătos. Îi plăcea să stea de vorbă cu popa. Cozonac curăță nuiiele, popa împletește, iară Marcu zace întins pe burtă cu capul pe pumni și privește în dragă voie.

— Nuiaua asta e cam lungă, zise părintele, măsurând o nuiia cu privirea. Măi Marcule! ia dă-mi toporul cela, ca s-o fac mai scurtă!

Toporul era la picioarele lui Marcu; Marcu ridică partea de dinainte a trupului, se reazemă pe cot, întinde piciorul și moșcotește, voind să tragă toporul cu piciorul.

— Tare ți-e degrabă! îi grăiește popa, și-i trage una cu nuiaua. Marcu sare și se încredințează că el este cu mult mai sprinten decât credea. În urmă, astă încredințare i- a fost de mare folos. Înainte de Rusalii, părintele a gătit un car de lese, cu care avea să meargă la târg, și Marcu știa foarte bine că, dacă popa vinde lesele, și el va să aibă sărbători bune. I-a fost ajutat popii câteva săptămâni, și lucrul totdeauna îi aduce folos celui ce-l face.

[...]

Toate s-au schimbat; numai părintele Trandafir a rămas precum a fost: verde, vesel și harnic. Dacă părul cărunt și barba căruntă nu ar vesti vremea lui, am crede că copilașii cu care se joacă înspre seară la laița cea de dinaintea casei sunt copilașii lui. Unul dintre copilași, pe care l-a ridicat ca să-l sărute, îi fură pălăria din cap și fuge cu ea năstrășnic. Măriuca deschide fereastra și strigă: „Trandafirică al mamei, nu lăsa pe moș-tătuca cu capul gol”. Apoi fuge de la fereastră, pentru ca să prindă pe Ileana, care a furat ceapța bunichii, s-a împodobit cu ea și vine să se fălească la moș-tătuca. Moș-tătuca râde din toată inima; îi place gluma. Tocmai vine de la vecernie și părintele Coste, și prinde atât pe Ileana, cât și pe Măriuca, le sărută și apoi se pune pe laiță lângă socrul său. Marcu, vecinul, vechiul prieten, socrul Măriucăi, om de casă, vede alaiul și vine și el să stea de vorbă. „Bătrânule! na-ți căciula, nu sta cu capul gol!” grăiește bunica, întinzând căciula pe fereastră.

Un om din sat trece, le pofteste „bună odihnă” și-și zice: „Ține-l, Doamne, la mulți ani, că este omul lui Dumnezeu!

Ioan Slavici, *Popa Tanda*

TEXTUL 2 ▶

În dimineața zilei de 20 august 2018, prima zi de școală în Suedia după vacanța de vară, Greta Thunberg, atunci în vârstă de 15 ani, a fost poate pentru ultima oară în viața ei o persoană privată. Atunci ea s-a postat în fața Parlamentului Suediei din Stockholm cu un afiș de carton pe care scrisese „Skolstrejk för klimatet”, adică: „Grevă școlară pentru climă”. Ulterior, și-a continuat greva în zilele de vineri. Ea a anunțat că va continua să boicoteze cursurile până când guvernul suedez va începe să respecte prevederile tratatului climatic de la Paris. Pe contul ei de Twitter, ea a numit acțiunea sa „Fridays For Future”.

Nașterea unei mișcări globale

Deja în primul protest de vineri s-au alăturat Gretei Thunberg peste 30 de persoane în fața Reichstag-ului suedez. Au urmat greve școlare în alte orașe din Suedia, dar și în alte țări precum Germania, Belgia, Marea Britanie și altele.

Prin protestele sale inițiale, sub forma grevelor școlare, Greta Thunberg a realizat ceea ce numeroase summituri climatice și multiple avertismente din partea cercetătorilor nu au reușit: să aducă protecția climei foarte sus în dezbaterile publice internaționale și să-i pună serios sub presiune pe politicienii din toată lumea. Partidele ecologiste au înregistrat rezultate mult mai bune la alegerile europene din mai 2019.

Până la jumătatea lui martie 2019, protestele pro-climă sub hashtag-ul #fridaysforfuture s-au transformat într-o mișcare globală, cu greve pe toate continentele. Pentru mulți activiști, ea a devenit un fel de imagine-simbol. Publicului numeros prezent i-a transmis fără trac mesajul ei ferm: „Biosfera noastră este jertfită pentru ca bogații din țări precum cea din care vin eu să poată să trăiască mai departe în lux”. Câteva săptămâni mai târziu, Greta Thunberg a vorbit la Forumul Economic Mondial de la Davos: „Vreau să intrați în panică. Vreau să simțiți și voi aceeași frică pe care o simt eu în fiecare zi. Și vreau să acționați ca și cum casa noastră ar fi cuprinsă de flăcări. Pentru că atât de gravă este situația”.

Au urmat discursuri în comisia de mediu a Parlamentului European de la Strasbourg, în Adunarea Națională a Franței și în Parlamentul de la Londra. Peste tot, eleva a vorbit despre viitorul sumbru care ne-ar aștepta, potrivit oamenilor de știință, dacă nu se iau măsuri decisive împotriva încălzirii globale.

Fata de 16 ani a primit numeroase premii, a fost declarată personalitatea feminină a anului în Suedia și a fost chiar propusă pentru premiul Nobel pentru Pace. Revista americană „Times” a inclus-o pe Greta Thunberg printre cele mai importante 100 de personalități în anul 2019.

adaptare după <https://www.dw.com.ro>

A.

1. Transcrie doi termeni din câmpul lexical al *ecologiei* din textul 2.

2 puncte

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

2 puncte

Părintele Trandafir a rămas

- a) priceput, ager, melancolic.
- b) sfătos, vorbăreț, voios.
- c) verde, vesel și harnic.
- d) aspru, sincer, dinamic.

Răspunsul corect: ☐

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Atunci când a făcut prima grevă Greta Thunberg avea

- a) 17 ani.
- b) 15 ani.
- c) 16 ani.
- d) 14 ani.

Răspunsul corect: ☐

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

2 puncte

Satul Sărăceni se află

- a) în Valea-Dulce.
- b) în Valea-Seacă.
- c) în Valea-Morții.
- d) în Valea cu Dor.

Răspunsul corect: ☐

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili corectitudinea sau incorectitudinea acestuia, bazându-te pe informațiile din cele două texte.

6 puncte

Enunțul

Corect

Incorect

Măriuca închide fereastra și strigă după tată.

Marcu este un vecin, un vechi prieten, socrul Măriucăi.

Toporul se află la picioarele lui Cozonac.

Peste 30 de persoane s-au alăturat Gretei Thunberg la protest.

Activista este împotriva oricărui tip de grevă.

6. Precizează, în două-trei enunțuri, o trăsătură morală a personajului popa Tanda, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență. **6 puncte**

„Nevoia este cel mai bun învățător. Părintele trimise pe Cozonac în vale, după nuiiele, bătu doi pari în pământ, între pari, tot la depărtare de o palmă, bătu bețigașe mai subțirele și apoi popa, preoteasa, copiii și Cozonac se puseră la împletit. Multă vreme nu trecu până ce lesele și fură gata. De minune nu era lucrul: erau însă cele mai bune lese în Sărăcenii, bune, încât Cozonac nu se putu răbda să nu-și zică: «Popa e omul dracului!»”

7. Prezintă, în 30-70 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte un element de conținut. **6 puncte**

8. Crezi că este important să ai un model după care să te ghidezi în viață? Motivează-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din „Popa Tanda” de Ioan Slavici cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50-100 de cuvinte, o valoare morală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text.

6 puncte

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt despărțite corect ambele cuvintele din seria:

- a) bi-o-sfe-ră, pi-cioa-re-le.
- b) bio -sfe-ră, pi-cioa-re-le.
- c) bio-sfe-ră, pi-ci-oa-re-le.
- d) bi-o-sfe-ră, pi-ci-oa-re-le.

Răspunsul corect:

☐

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Seria care conține doar cuvinte compuse este:

- a) mai-nainte, nevoia, împletit, dinaintea.
- b) Rusalii, Părintele Trandafir, moș-tătuca, bună odihnă.
- c) depărtare, acelea, Sărăcenii, moșcotește.
- d) Valea-Seacă, totdeauna, degrabă, Marcu Florii Cucului.

Răspunsul corect:

☐

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Cuvântul „cărunț” este corect utilizat în enunțul:

- a) Eugen era cărunț cât un bob de mazăre.
- b) Domnul cărunț a ridicat bine problema.
- c) Domnul își privi în oglindă corpul cărunț.
- d) S-a îmbolnăvit de cărunț.

Răspunsul corect:

☐

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Omonimul cuvântul „ei” din enunțul „Greta Thunberg, atunci în vârstă de 15 ani, a fost poate pentru ultima oară în viața ei o persoană privată” apare în propoziția:

- a) Datoria ei era clară.
- b) Am zărit-o pe fata ei.
- c) Ei i se pare tulbure situația.
- d) Ei mă asaltează cu întrebări incomode.

Răspunsul corect:

☐

5. Rescrie fragmentul următor, trecând verbele de la prezent la imperfect.

„Cozonac curăță nuiiele, iară Marcu zace întins pe burtă cu capul pe pumni și privește în dragă voie.”

6 puncte

6. Alcătuieste o propoziție negativă, în care substantivul cu funcția sintactică de circumstanțial de timp din enunțul „Vreau să simțiți și voi aceeași frică pe care o simt eu în fiecare zi.” să fie complement direct.

6 puncte

7. Scrie opinia ta despre mediu sub forma unei fraze alcătuite dintr-o propoziție principală și o propoziție subordonată atributivă.

6 puncte

8. Enunțul următor reprezintă un mesaj postat pe un forum.

Rescrie-l, corectând greșelile de orice natură!

6 puncte

Talentul sau munca perseverentă îl disting pe cel care va reuși în cea ce-și propune și ast fel, fiind implicat cu toată ființa în activități succesul va veni de la sine

Scrie, în 80-120 de cuvinte, rezumatul textului 1.

Punctajul pentru rezumat se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte
- redactarea rezumatului – 8 puncte; (coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 2 puncte; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Subiectul I

(70 de puncte)

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1 ►

SCENA 1

Casa memorială Brâncuși, de la Hobița. Vara anului 1989. Pe prispă, un grup de turiști ascultă explicațiile MUZEOGRAFEI. MUZEOGRAFA are ca la 40 de ani și lucrează la Casa memorială de peste 10 ani. E o femeie cumsecade, cu aer de profesoară de la țară, locuiește într-un sat apropiat. Are în mână copii după poze cu Brâncuși. Detașat de grup, un turist cu barbă, ca la 50 de ani, se uită prin jur, la butucii de lemn, la băncile improvizate, la pietrele de prin curte. Nu pare atent la prezentarea muzeografei.

MUZEOGRAFA: (cu ton didactic, turuie) Aceasta este o copie făcută la începutul secolului trecut, a casei unde a locuit familia lui Nicolae Brâncuși, cioplitor în lemn. Soția lui Nicolae, Maria, era torcătoare. În anul 1876, se naște fiul lor, Constantin. Veți vedea în interior o laviță ca aceea pe care dormeau toți cei cinci copii împreună cu părinții. Brâncuși își arată de mic talentul pentru sculptură. Chiar și la școală, cioplește banca pe furiș cu un cuțitaș. Fiind prins de învățător, acesta îl pedepsește, închizându-l într-o cușcă de păsări, de unde nu îi dă drumul până când nu intervin părinții. La 11 ani, fuge de la școală, iar la 13 ani, pleacă la Târgu Jiu, unde se angajează ca spălător de vase. Mama lui îl aduce acasă, dar, la 14 ani, Brâncuși pleacă iar, de data aceasta la Craiova, unde este angajat de niște boiangii. În anul 1898, se înscrie la Școala Națională de Arte Frumoase de la București, unde se remarcă prin două lucrări: Ecorșeul (*arată vizitatorilor o poză*) și bustul lui Alexandru Davila (*arată poza bustului*). În 1904, se hotărăște să plece la Paris. Face tot drumul pe jos, ieșind din țară pe la punctul de frontieră Bahna-Vârciorova.

Turistul retras s-a apropiat între timp și intervine.

JOHN: S-a oprit la Viena. Apoi a fost bolnav de tifos... a ajuns la München... și a stat acolo, a muncit, apoi a trecut în Franța și a luat trenul pentru Paris.

MUZEOGRAFA: (respectuoasă, dar ușor iritată că a fost întreruptă) Da? Știți dumneavoastră precis? Noi, aici, știm că a făcut tot drumul pe jos. Așa se-nvață și la școală.

JOHN: (împăciuitor) N-are importanță.

MUZEOGRAFA: Ba are, cum să nu! În general, când spui Brâncuși spui asta: a plecat pe jos la Paris! Lucrez aici de peste 10 ani!... Vă dați seama, cine a mai făcut atâta drum pe jos? E un element... inedit... care trebuie spus. El, un țăran, a ajuns la Paris... cel mai mare sculptor...

JOHN: Aveți poze de vânzare? Reproduseri cu casa aceasta?

MUZEOGRAFA: Am, dacă doriți, ilustrate cu reproduceri după niște sculpturi de-ale lui. Cele care sunt la Târgu Jiu: Masa Tăcerii, Poarta Sărutului, Coloana Infinitului – (*către ceilalți vizitatori care, între timp, s-au răzlețit, profitând de intervenția lui John*) este vorba despre un ansamblu de trei lucrări dedicate comemorării ostașilor români care au murit în luptele de pe Jiu, în Primul Război Mondial. Ansamblul a fost terminat în 1937...

JOHN: *(uitându-se la niște ilustrate de pe masa MUZEOGRAFEI)* Pot s-a aleg?

MUZEOGRAFA: *(resemnată, renunță la prezentare)* Sigur. Pofțiți! Văd că dumnealor merg în interior... Să mergeți și dumneavoastră, dacă doriți.

JOHN: Da? Mulțumesc. Chiar voiam... Se poate, da?

MUZEOGRAFA: Cum să nu? Să fiți atent la pragul de sus... *(continuă să vorbească, în timp ce unii turiști ies din casă, iar el intră)* Pe vremea aia, casele se făceau cu tavanul jos. Se pune problema dacă localnicii, oltenii în general, sunt mai mici de statură și făceau casele după măsura lor sau dacă se construiau așa, ca să păstreze căldura mai bine, pe timp de iarnă...

JOHN: *(dinăuntru)* Se poate să fie și-așa, și-așa...

MUZEOGRAFA: Vedeți că acolo, deasupra patului – laviță se zice –, deasupra, e un fel de sfoară pe care se puneau hainele. Se numește culme, știți?

JOHN nu răspunde.

MUZEOGRAFA: *(continuă să vorbească în timp ce aranjează miniaturi cu casa, câni, ilustrate și alte suveniruri de vânzare; mai vine câte un turist și mai cumpără câte ceva)* El și-a făcut sobă și plită țărănească și în atelierul de la Paris. Scaune de lemn, măsuță joasă, ca la țară... n-a uitat de unde-a plecat!

Tatiana Niculescu, *Brâncuși contra SUA*

TEXTUL 2 ►

Fără îndoială, Constantin Brâncuși este unul dintre cei mai importanți și renumiți sculptori ai secolului al XX-lea. Artistul ne-a lăsat moștenire un nume cu care ne mândrim, operele sale, dar și o importantă lecție de urmat. Brâncuși a demonstrat că încrederea în sine, independența, ambiția, munca, simplitatea și spiritualitatea sunt elementele care duc garantat spre succes. Dacă privim cu atenție filmul vieții sale, ne dăm seama cât de ușor am putea atinge pragul reușitei, dacă într-adevăr ne dorim asta.

Viața marelui maestru este aproape fantastică, parcă ruptă din scenariul unui film de Oscar. Povestea sa începe în anul 1876, într-un mic sat din județul Gorj, Hobița. Destinul îl provoacă încă din prima clipă în care s-a născut. Era al cincilea copil al Mariei și al lui Radu Brâncuși, doi țărani analfabeți care duceau o viață foarte modestă.

Constantin Brâncuși a fost nevoit să muncească încă din fragedă copilărie. Și-a câștigat existența ca păstor, băiat de prăvălie, vânzător la o băcănie și ucenic la o vopsitorie. Cu toate acestea, lasă loc și pentru pasiunea lui de suflet. În timpul liber, își regăsea liniștea în meșteșugul tradițional al zonei, cioplitul în lemn. Mai târziu, arta populară românească avea să aibă o mare influență asupra operelor sale. Norocul îi surâde... Văzând talentul și creativitatea cu care era înzestrat tânărul Brâncuși, în 1894 un om de afaceri prosper i-a plătit studiile la Școala de Meserii din Craiova. A urmat apoi transferul la Școala de Arte Frumoase din Capitală. Aici, timp de patru ani, a studiat și și-a clădit o reputație pe măsura talentului său.

Datorită acestor rezultate, artistul se hotărăște să plece la Paris. O decizie inspirată, pentru că acolo aveau loc evenimente mărețe, chiar și în domeniul sculpturii, care fusese revoluționată de Auguste Rodin. Cu toate acestea, avea să urmeze o perioadă grea și plină de provocări.

Brâncuși a mers mai întâi la München și, apoi, în vara anului 1904, mai departe spre Paris, parcurgând aproape tot drumul pe jos. A mai studiat doi ani la prestigioasa École des Beaux-Arts și a acceptat din nou orice slujbă umilă pentru a se întreține, inclusiv pe cea de spălător de vase. În scurt timp, a început să-și trimită lucrările la expoziții și l-a impresionat pe marele Rodin, care s-a oferit să-l angajeze ca

asistent. În ciuda sărăciei, Brâncuși nu s-a lăsat copleșit de ofertă și a refuzat-o, temându-se că geniul lui Rodin l-ar putea înăbuși pe al său.

În plin Paris, Brâncuși își reconstituise interiorul țăranesc al originii sale, Oltenia. Deseori, îi treceau pragul atelierului nume importante din crema societății franceze, pentru a-i admira operele. Inspirat din motivele artei populare românești, dar și de tendințele nonfigurative contemporane, Brâncuși a creat în marmură, piatră, bronz și lemn opere de mare expresivitate, care fac din el părintele sculpturii moderne. În spațiul său de lucru, totul căpăta viață și sens. Atelierul lui era primul laborator al frumosului. În loc să-și modeleze suprafața lucrărilor, artistul prefera să le simplifice, dându-le forme geometrice și eliminând cât mai multe detalii. *Domnișoara Pogany, Cumințenia Pământului, Peștele și Cocoșul* sunt doar câteva contribuții covârșitoare la înnoirea limbajului și viziunii plastice în sculptura contemporană.

În 1937, marele sculptor vine la Târgu Jiu pentru a crea într-o grădină publică un complex monumental alcătuit din *Coloana Infinitului, Poarta Sărutului și Masa Tăcerii*. Această realizare a fost socotită de către artist un punct culminat al carierei sale, deoarece întotdeauna și-a dorit „să facă ceva pentru țară”. Cele trei mari opere au fost montate sub directă supraveghere a geniului. În ciuda atașamentului față de țara sa natală, Brâncuși a preferat în anul 1952 să devină cetățean francez și a continuat să trăiască la Paris până la moartea sa, în 1957. Și-a donat atelierul și toate sculpturile din el Muzeului de Artă Modernă din Paris, unde astăzi sunt expuse în permanență.

Despre geniul lui Brâncuși se pot spune infinit mai multe lucruri. Însă unul este cert: sculpturile lui nu trebuie respectate, ci iubite!

Ruxandra Hăbeanu, *Români care au schimbat lumea: Constantin Brâncuși, creatorul artei moderne*, preluat de pe avantaje.ro

A.

1. Transcrie, din textul 2, doi termeni din câmpul lexical al *sculpturii*.

2 puncte

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Brâncuși a parcurs drumul spre Paris

- a) cu trenul.
- b) cu avionul.
- c) aproape tot pe jos.
- d) cu automobilul.

Răspunsul corect: ☐

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

2 puncte

Una dintre sculpturile lui Brâncuși de la Târgu Jiu este

- a) Ecorșeul.
- b) bustul lui Alexandru Davila.
- c) Poarta Tăcerii.
- d) Coloana Infinitului.

Răspunsul corect: ☐